

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ**

Αριθμός Γνωμοδότησης: 217/2014

**Α' Τμήμα
Συνεδρίαση της 11^{ης} Ιουνίου 2014**

Σύνθεση:

Πρόεδρος Μιχαήλ Απέσσος, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Νομικοί Σύμβουλοι: Κωνσταντίνος Χαραλαμπίδης, Στυλιανή
Χαριτάκη, Ευφροσύνη Μπερνικόλα,
Γαρυφαλιά Σκιάνη, Κωνσταντίνος
Κατσούλας, Δημήτρης Μακαρονίδης,
Αλέξανδρος Ροϊλός, Κυριακή
Παρασκευοπούλου, Ελένη
Πασαμιχάλη, Χριστίνα Διβάνη

Εισηγήτρια: Κυριακή Παρασκευοπούλου, Νομικός Σύμβουλος
Αρ. ερωτήματος: Α.Π.10564/12-03-2014 έγγραφο του Γενικού
Γραμματέα Υπ. Εξωτερικών

Περίληψη ερωτήματος: Προβλέπεται υποχρέωση καταβολής
δικαστικής εγγύησης, λόγω αλλοδαπότητας από αλλοδαπά
φυσικά ή νομικά πρόσωπα που δεν έχουν μόνιμη κατοικία ή
έδρα στην Ελλάδα, αλλά σε κράτη είτε εντός είτε εκτός της ΕΕ

(συμπεριλαμβανομένης της Τουρκίας), τα οποία ασκούν αγωγές και εν γένει ένδικα βοηθήματα στα ελληνικά δικαστήρια ή επισπεύδουν αναγκαστική εκτέλεση σε υποθέσεις που αφορούν διεκδίκηση ή αναγνώριση εμπραγμάτων δικαιωμάτων.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Α' Τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους γνωμοδότησε, ως ακολούθως:

I. Με το Α.Π. 10564/12-03-2014 έγγραφο του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Εξωτερικών υπεβλήθη το ανωτέρω ερώτημα εξ αφορμής του γεγονότος ότι αλλοδαπά δικαστήρια, όπως τουρκικά δικαστήρια, απαιτούν την καταβολή δικαστικής εγγύησης, βάσει εθνικής τους διάταξης προκειμένου να καλυφθούν τα έξοδα εκδίκασης και τα έξοδα του αντιδίκου, όταν ασκούνται αγωγές ή επισπεύδεται αναγκαστική εκτέλεση από αλλοδαπά νομικά ή φυσικά πρόσωπα σε υποθέσεις που αφορούν διεκδίκηση ή αναγνώριση εμπραγμάτων δικαιωμάτων. Η υποχρέωση αυτή μπορεί να αίρεται αν η αντίστοιχη απαλλαγή προβλέπεται στο δίκαιο της Χώρας του αλλοδαπού προσώπου. Γίνεται, επίσης, αναφορά στη Σύμβαση της Χάγης του 1954, περί πολιτικής δικονομίας, την οποία έχει κυρώσει, μεταξύ άλλων χωρών η Τουρκία, η οποία προβλέπει στο άρθρο 17 την μη υποχρέωση καταβολής της ανωτέρω εγγύησης, μεταξύ των συμβαλλομένων Κρατών. Σημειώνεται ότι η Ελλάδα δεν έχει κυρώσει την εν λόγω Σύμβαση.

II. Διατάξεις

Σύμφωνα με το άρθρο 93 παρ.1 του ελληνικού Συντάγματος «Τα δικαστήρια διακρίνονται σε διοικητικά, πολιτικά και ποινικά

και οργανώνονται με ειδικούς νόμους » ενώ στο άρθρο 94 ορίζεται ότι «1. Στο Συμβούλιο της Επικρατείας και τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια υπάγονται οι διοικητικές διαφορές, όπως νόμος ορίζει, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων του Ελεγκτικού Συνεδρίου. 2. Στα πολιτικά δικαστήρια υπάγονται οι ιδιωτικές διαφορές, καθώς και οι υποθέσεις εκουσίας δικαιοδοσίας, όπως νόμος ορίζει. 3...4..»

Διαφορές,επομένως, που αφορούν στην διεκδίκηση ή αναγνώριση εμπραγμάτων δικαιωμάτων υπάγονται στη αρμοδιότητα των πολιτικών δικαστηρίων και διέπονται από τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, στο Κεφάλαιο Κ` υπό τον τίτλο Εγγυοδοσία, άρθρο 162, ορίζεται ότι: «Το δικαστήριο διατάζει εγγυοδοσία στις περιπτώσεις που προβλέπει ο νόμος, με την επιφύλαξη ότι οι διάδικοι δεν έχουν συμφωνήσει διαφορετικά, εκτιμώντας ελεύθερα και καθορίζοντας το μέγεθος της ποσότητας που πρέπει να δοθεί, καθώς και την προθεσμία μέσα στην οποία πρέπει να γίνει η παροχή αυτή». Ειδικότερα, στο άρθρο 169 προβλέπεται ότι «Το δικαστήριο, ύστερα από αίτηση του εναγόμενου ή του διαδίκου εναντίον του οποίου ασκήθηκε κύρια παρέμβαση ή ένδικο μέσο, μπορεί να υποχρεώσει σε εγγυοδοσία τον ενάγοντα, ή το διάδικο που άσκησε κύρια παρέμβαση ή ένδικο μέσο, για τα έξοδα της διαδικασίας που γίνεται στο ίδιο δικαστήριο, αν αυτό κρίνει ότι υπάρχει προφανής κίνδυνος αδυναμίας να εκτελεστεί η ενδεχόμενη καταδίκη του στα έξοδα.» Περαιτέρω, στο άρθρο 170 προβλέπεται ότι «Δεν επιτρέπεται εγγυοδοσία, σύμφωνα με

το άρθρο 169, 1) αν ο ενάγων ή ο διάδικος που άσκησε κύρια παρέμβαση ή ένδικο μέσο έχει το ευεργέτημα της πενίας,2) σε περίπτωση ανταγωγής,3) στις γαμικές διαφορές, στις διαφορές που αναφέρονται στις σχέσεις γονέων και τέκνων και γενικά στις μη περιουσιακές διαφορές, 4) στις διαφορές διατροφής, 5)στις διαφορές από συναλλαγματικές ή άλλους τίτλους εις διαταγήν,6) στις εργατικές διαφορές και στις διαφορές από αμοιβές για την παροχή εργασίας.».

Στο άρθρο 174 προβλέπεται :«1. Όταν ο νόμος δεν προσδιορίζει με ακρίβεια τα έξοδα και τέλη που πρέπει να προκαταβληθούν για κάποια διαδικαστική πράξη ή συζήτηση, τα προσδιορίζει ο δικαστής, στον οποίο εκκρεμεί η δίκη και, όταν πρόκειται για πολυμελές δικαστήριο, ο πρόεδρος, με πράξη που γράφεται επάνω στη σχετική αίτηση και κοινοποιείται στον υπόχρεο για να τα προκαταβάλει.

2. Η απόδειξη της προκαταβολής των τελών και εξόδων που έγινε σύμφωνα με το άρθρο 173 πρέπει να προσάγεται στο γραμματέα, όταν συζητείται η υπόθεση ή όταν επιχειρείται η πράξη».

Εξ άλλου, ρητά προβλέπεται ότι τα έξοδα αποδίδονται εφόσον ήταν απαραίτητα για την διεξαγωγή και υπεράσπιση της δίκης, ως εξής: άρθρο 189.-1. Αποδίδονται μόνο τα Δικαστικά έξοδα που ήταν απαραίτητα για την διεξαγωγή και υπεράσπιση της δίκης2. Δεν αποδίδονται τα έξοδα που έγιναν α) από απείθεια, απροσεξία ή σφάλμα του ίδιου του διαδίκου, β) από υπερβολική πρόνοιά του».

Στις σχετικές διατάξεις που αναφέρονται στα δικαστικά έξοδα,

όπως προαναφέρθηκε στο άρθρο 170, δεν επιτρέπεται εγγυοδοσία, αν ο ενάγων ή ο διάδικος που άσκησε κύρια παρέμβαση ή ένδικο μέσο έχει το ευεργέτημα της πενίας.

Στο σημείο αυτό επισημαίνεται το άρθρο 195, κατά το οποίο «Με τις προϋποθέσεις του άρθρου 194 μπορεί να δοθεί το ευεργέτημα της πενίας σε αλλοδαπούς και σε πρόσωπα που αποδεδειγμένα δεν έχουν ιθαγένεια.»¹ Είναι η μόνη διάταξη στις σχετικές με τα δικαστικά έξοδα διατάξεις που γίνεται αναφορά σε αλλοδαπούς. Η διάταξη αυτή στοχεύει, προφανώς, στην διευκόλυνση της πρόσβασης σε δικαστήριο και στην παροχή έννομης προστασίας σε αλλοδαπούς και σε ανιθαγενείς.

Ως προς τα έξοδα της αναγκαστικής εκτέλεσης το άρθρο 932 προβλέπει τα ακόλουθα: « Τα έξοδα της αναγκαστικής εκτέλεσης βαρύνουν εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση και προκαταβάλλονται από εκείνον που την επισπεύδει».

III. Από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτουν τα ακόλουθα: Ο κώδικας Πολιτικής Δικονομίας ορίζει στα άρθρα 169 επ. ότι επιβάλλεται εγγυοδοσία για τα έξοδα της διαδικασίας που γίνεται στο ίδιο δικαστήριο, στον ενάγοντα, ή στον διάδικο που άσκησε κύρια παρέμβαση ή ένδικο μέσο, με μόνο κριτήριο αν υφίσταται **προφανής** κίνδυνος αδυναμίας εκτελέσεως σε βάρος του αν ενδεχομένως καταδικασθεί στα έξοδα. Στην διαδικασία, επίσης, της αναγκαστικής εκτέλεσης στο άρθρο 932 ορίζεται ότι τα έξοδα

¹ Το άρθρο 195 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 17 παρ.1 Ν.3994/2011, ΦΕΚ Α 165/25.7.2011.

της αναγκαστικής εκτέλεσης βαρύνουν εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση και προκαταβάλλονται από εκείνον που την επισπεύδει.

Η ιθαγένεια και μάλιστα η αλλοδαπή ιθαγένεια δεν προβλέπεται καθόλου, ως λόγος εγγυοδοσίας.

Η μόνη αναφορά σε αλλοδαπή ιθαγένεια, στις διατάξεις αυτές, γίνεται υπέρ του ενάγοντα ή του διαδίκου που άσκησε κύρια παρέμβαση ή ένδικο μέσο για την χορήγηση του ευεργετήματος της πενίας, οπότε και δεν τίθεται θέμα εγγυοδοσίας, κατά το προαναφερθέν άρθρο 170 περ.1) για την άρση κάθε οικονομικού εμποδίου για την πρόσβαση σε αλλοδαπούς και ανιθαγενείς.

Αλλά και η πάγια νομολογία των ελληνικών δικαστηρίων, όπως είναι φυσικό, αφού δεν προβλέπεται από τις διατάξεις, δεν συναρτά, καθόλου, την υποχρέωση εγγυοδοσίας με αλλοδαπή ιθαγένεια ούτε αμέσως ούτε εμμέσως με οποιοδήποτε τρόπο. (ΑΠ 1709/13, ΑΠ1876/2009, ΑΠ 308/2009, ΑΠ 990/08, Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών 1738/2012,2555/2011,1708/2010,2416/2010,2529/2010,5610/2009, Εφ. Θεσσαλονίκης 1/2010, Εφ. Πειραιώς 682/2005,1471/2001,1741/2001).

Όπως έχει παγίως κριθεί, τα άρθρα 169 επ. ΚΠολΔ, εισάγουν **εξαιρετικού χαρακτήρα δικονομικό κανόνα**. Το δικαστήριο, μπορεί να διατάξει εγγυοδοσία κατόπιν αιτήσεως του εναγομένου ή του διαδίκου εναντίον του οποίου ασκήθηκε κύρια παρέμβαση ή ένδικο μέσο. Ο αιτών έχει και το βάρος να προσκομίσει όλα τα στοιχεία που στηρίζουν αυτή την αίτησή του. Απαιτείται πλήρης απόδειξη, και δεν αρκεί απλή πιθανολόγηση

(ΑΠ 990/2008 ΕΠολΔ 2008.843, άρθρο 262 παρ.1 ΚΠολΔ, (ΠΠρΠειρ 220/1979 ΠειρΝομ 1979.441). Κριτήριο της υποχρέωσης σε εγγυοδοσία είναι η προφανής οικονομική αδυναμία του επιτιθέμενου διαδίκου, ανεξάρτητα από τις πιθανότητες ουσιαστικής κρίσεως της διαφοράς υπέρ του ενός ή του άλλου διαδίκου. Περαιτέρω, πρέπει να σημειωθεί ότι έχει υποστηριχθεί και η άποψη πως οι εν λόγω προβλέψεις, καθ' ό μέτρο θα μπορούσαν ακόμη και υπό τις ανωτέρω εξαιρετικά περιοριστικές προϋποθέσεις να οδηγήσουν σε υποχρέωση εγγυοδοσίας αφού αποδειχθεί η προφανής οικονομική αδυναμία απολήγοντας με τον τρόπο αυτό στην μη παροχή έννομης προστασίας (άρθρο 172 ΚΠολΔ) προσκρούουν στις διατάξεις των άρθρων 4 παρ.1 και 20 παρ.1 του Συντάγματος, δεδομένου ότι η ευχέρεια προσφυγής στη δικαιοσύνη για την προστασία των ιδίων δικαιωμάτων και νομίμων συμφερόντων, όπως και το δικαίωμα υπεράσπισης σε κάθε στάση και βαθμό δικαιοδοσίας, πρέπει να τυχαίνουν ίσης εφαρμογής ως προς πάντες, ανεξαρτήτως διαφοράς προσωπικών ή κοινωνικών προϋποθέσεων (Βλ. απόφαση Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών 1738/2012, όπου και η παραπομπή σε Μητσόπουλος, Πολιτική Δικονομία Τεύχος Α` (1972) σελ. 80-81).

IV. Πρέπει να σημειωθεί, εξ άλλου σε ότι αφορά τα Κράτη, μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, τίθεται ζήτημα ως προς τον περιορισμό της πρόσβασης σε δικαστήριο, υπό το φως της Ευρωπαϊκής Σύμβασης δικαιωμάτων του Ανθρώπου, (ΕΣΔΑ) .Πράγματι, το άρθρο 6§1 αυτής εγγυάται την πρόσβαση σε δικαστήριο, δικαίωμα που πρέπει να είναι συγκεκριμένο και

αποτελεσματικό.(Golder κατά Ηνωμένου Βασιλείου της 21-01-1975).

Το δικαίωμα αυτό δεν είναι, κατ'αρχήν, απόλυτο, μπορεί, όμως, περιορισμοί να αντιβαίνουν στο άρθρο 6§1 αυτής, όταν δεν αποβλέπουν σε ένα νόμιμο σκοπό και αν δεν υπάρχει αναλογικότητα μεταξύ των περιορισμών που τίθενται στην πρόσβαση και του επιδιωκόμενου σκοπού. (Weissman και λοιποί κατά Ρουμανίας, αριθ. προσφυγής 63945/00, §36). Εντός του πλαισίου των ανωτέρω, έχει γίνει περαιτέρω δεκτό από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο (Ε.Δ.Δ.Α.), ότι ο υπολογισμός των δικαστικών εξόδων υπό το φως των συγκεκριμένων συνθηκών μιας υποθέσεως, συμπεριλαμβανομένων, αφ' ενός μεν, της ικανότητας του προσφεύγοντος να τα καταβάλει, αφ' ετέρου δε, και της διαδικαστικής φάσεως, στην οποία επεβλήθη ο σχετικός οικονομικός περιορισμός αποτελεί παράγοντα σημαντικό, προκειμένου να προσδιορισθεί, εάν ένα πρόσωπο απήλαυσε το δικαίωμα προσβάσεως σε δικαστήριο (απόφαση Kreuz κατά Πολωνίας αριθ. προσφυγής 28249/95, βλ. §§67,68). Υπό την Σύμβαση, όμως, δεν είναι ανεκτός περιορισμός λόγω ιθαγενείας, λαμβάνοντας υπ'όψη και την αρχή της μη διακριτικής μεταχείρισης, μεταξύ άλλων και λόγω εθνικότητας του άρθρου 14². Το Ε.Δ.Δ.Α. καταδικάζει κάθε διαφορετική μεταχείριση, με βάση εθνοτική καταγωγή ή ιθαγένεια.(Timishev κατά Ρωσίας απόφαση της 13.5.2005, §§ 57 επ.. Η διακριτική μεταχείριση

² άρθρο 14 "Η χρήση των αναγνωριζόμενων εν τη παρούση συμβάσει δικαιωμάτων και ελευθεριών δέον να εξασφαλισθή ασχέτως διακρίσεως φύλου, φυλής, χρώματος γλώσσης θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή κοινωνικής προελεύσεως, συμμετοχής εις εθνικήν μειονότητα περιουσίας, γεννήσεως ή άλλης καταστάσεως".

καταλαμβάνει, κατά κανόνα, κάθε περίπτωση κατά την οποία, ένα πρόσωπο ή μια ομάδα προσώπων δεν είναι σε θέση να ασκήση ένα δικαίωμα, χωρίς αιτιολογία εύλογη και αντικειμενική, σε ίδιες ή παρόμοιες συνθήκες. Είναι συνεπώς, προφανές, ότι μια διάταξη εθνικού δικαίου που θα προέβλεπε την υποχρεωτική καταβολή εγγυοδοσίας για τα δικαστικά έξοδα, ως δικαστική εγγύηση, για την πρόσβαση σε δικαστήριο και μάλιστα για την άσκηση αγωγής επί αστικών δικιωμάτων, όπως είναι τα εμπράγματα δικαιώματα, με μόνο κριτήριο την αλλοδαπότητα του φυσικού ή νομικού προσώπου θα αντέβαινε στην ΕΣΔΑ.

V.a. Υπενθυμίζεται ότι βασική αρχή του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) είναι η αρχή της μη διακριτικής μεταχείρισης, λόγω ιθαγενείας, όπως διατυπώνεται στο άρθρο 18 της Συνθήκης ΕΕ. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ, η αρχή της αποτελεσματικής ένδικης προστασίας αποτελεί γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης, απορρέουσα από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, αποτυπώνεται στα άρθρα 6 και 13 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών³ και στο άρθρο 47 του Χάρτη του Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ενώσεως⁴.

³ Αποφάσεις της 15ης Μαΐου 1986, C- 222/84, Johnston, Συλλογή 1986, I- 1651, σκέψεις 18 και 19, της 15ης Οκτωβρίου 1987, 222/86, Heylens κ.λπ., Συλλογή 1987, I- 4097, σκέψη 14, της 27^{ης} Νοεμβρίου 2001, C-424/99, Επιτροπή κατά Αυστρίας, Συλλογή 2001, I-9285, σκέψη 45, της 25^{ης} Ιουλίου 2002, C-50/00 P, Union de Pequeños Agricultores κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2002, I-6677, σκέψη 39, και της 19ης Ιουνίου 2003, C-467/D1, Eribrand, Συλλογή 2003, I-6471, σκέψη 61, και της 6^{ης} Μαΐου 2010, C-145 και 149/08, Κλαμπ Οτέλ Λουτράκι Α.Ε. κ.λπ., Συλλογή 2010, I-04165, σκέψη 73.

⁴ Βλ. απόφαση της 13ης Μαρτίου 2007, C-432/05, Unibet, Συλλογή 2007, I-2271, σκέψη 37.

Επαφίεται στην εσωτερική έννομη τάξη κάθε κράτους μέλους, δυνάμει της αρχής της δικονομικής αυτονομίας των κρατών μελών, ο ορισμός των αρμόδιων δικαστηρίων και η ρύθμιση των δικονομικών προϋποθέσεων ασκήσεως των ενδίκων προσφυγών που αποσκοπούν στη διασφάλιση των προαναφερομένων δικαιωμάτων, ωστόσο, τα κράτη μέλη έχουν, σε κάθε περίπτωση, την ευθύνη της διασφαλίσεως του ότι οι προϋποθέσεις αυτές δεν πρέπει να καθιστούν πρακτικώς αδύνατη ή εξαιρετικώς δυσχερή την άσκηση των ως άνω δικαιωμάτων [αρχή της αποτελεσματικότητας]⁵. Σύμφωνα δε με την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας, οι δικονομικές ρυθμίσεις σχετικά με τα ένδικα βοηθήματα που αποσκοπούν στη διασφάλιση των δικαιωμάτων που οι πολίτες αντλούν από το δίκαιο της Ένωσης δεν πρέπει να είναι λιγότερο ευνοϊκές από εκείνες που αφορούν παρόμοια ένδικα βοηθήματα του εσωτερικού δικαίου (αρχή της ισοδυναμίας)⁶.

β. Αναφορικώς με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να επισημανθεί κατ' αρχάς ότι η

⁵ Βλ., συναφώς, αποφάσεις της 30ής Σεπτεμβρίου 2003, C224/01, Köbler, Συλλογή 2003, I10239, σκέψη 47, της 15ης Απριλίου 2008, C268/06, Impact, Συλλογή 2008, I2483, σκέψεις 44 και 45, της 16ης Ιουλίου 2009, C12/08, Mono Car Styling, Συλλογή 2009, I6653, σκέψη 48, της 18ης Μαρτίου 2010, C317/08 έως C320/08, Alassini κ.λπ., Συλλογή 2010, I2213, σκέψη 47, της 15ης Ιανουαρίου 2013, C416/10, Križan κ.λπ., που δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή, σκέψη 85, και της 27^{ης} Ιουνίου 2013, C93/12, ET Agroconsulting-04-Velko Stoyanov, μη δημοσιευθείσα ακόμα στη Συλλογή, σκέψεις 35 και 36, καθώς και τις προαναφερθείσες αποφάσεις Κλαμπ Οτέλ Λουτράκι Α.Ε. κ.λπ., σκέψη 74 και Unibet, σκέψεις 38 και 39.

⁶ Βλ. σχετικώς προαναφερθείσα απόφαση ET Agroconsulting-04-Velko Stoyanov, σκέψη 36 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και απόφαση της 27^{ης} Φεβρουαρίου 2014, C470/12, Rohotovost' s.r.o., μη δημοσιευθείσα ακόμα στη Συλλογή, σκέψεις 46, 47.

αρχή της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας κατοχυρώνεται σήμερα με το άρθρο 47 του Χάρτη ⁷.

Το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ένωσης προβλέπει περιορισμούς κατά την άσκηση των δικαιωμάτων, που αυτό κατοχυρώνει εφόσον ο σχετικός περιορισμός σέβεται το ουσιώδες περιεχόμενο του οικείου θεμελιώδους δικαιώματος και εφόσον, τηρούμενης της αρχής της αναλογικότητας, ο περιορισμός αυτός είναι αναγκαίος και εξυπηρετεί όντως σκοπούς γενικού συμφέροντος που αναγνωρίζει η Ένωση (Απόφαση της 18ης Ιουλίου 2013, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-584/10P, C-593/10P και C-595/10P, Ευρωπαϊκή Επιτροπή και λοιποί κατά Yassin Abdullah Kadi, [αιτήσεις αναιρέσεως], σκέψη 101).

Υ. Περαιτέρω, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η Σύμβαση της Χάγης της 1-3-1954, για θέματα πολιτικής Δικονομίας απετέλεσε ένα αρχικό στάδιο που αποσκοπούσε στην κατάργηση των περιορισμών ή εμποδίων στην διαδικασία της αστικής δίκης και αφορά τα κράτη που προέβλεπαν τέτοιους περιορισμούς⁸. Βεβαίως, ως προελέχθη από την εποχή της σύμβασης αυτής τόσο το δίκαιο της ΕΣΔΑ, όσο και της ΕΕ έχουν εξελιχθεί δυναμικά στους τομείς αυτούς. Πάντως στο άρθρο 17 της σύμβασης του 1954 ορίζεται ότι καμία ασφάλεια, ομόλογο ή κατάθεση δεν μπορεί να επιβληθεί, λόγω αλλοδαπής εθνικότητας, στα

⁷ Βλ. απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 2010, C279/09, DEB, Συλλογή 2010, σ. I13849, σκέψεις 30 και 31, διάταξη της 1ης Μαρτίου 2011, C457/09, Chartry, Συλλογή 2011, I-00819, σκέψη 25, καθώς και αποφάσεις της 28ης Ιουλίου 2011, C-69/10, Samba Diouf, Συλλογή 2011, I-07151, σκέψη 49 και της 6ης Νοεμβρίου 2012, C199/11, Otis NV, κ.λπ. μη δημοσιευθείσα ακόμα στην Συλλογή, σκέψη 46.

⁸ Commentaire article par article des Traités UE et CE; De Rome à Lisbonne, 2ème édition, éd. Hebling Lichtenstein, Dalloz, Bruylant, art. 65 par. 19, p.636

συμβαλλόμενα Κράτη, στους έχοντες την ιθαγένεια ενός των συμβαλλομένων Κρατών, έχοντες την διαμονή τους σε ένα από αυτά τα Κράτη, όταν ενάγουν ή είναι παρεμβαίνοντα μέρη, ενώπιον δικαστηρίου ενός άλλου των κρατών αυτών. Ο ίδιος κανόνας θα εφαρμόζεται για κάθε καταβολή των εναγόντων ή των παρεμβαινόντων για ασφάλεια επί δικαστικών εξόδων.⁹ Η σύμβαση αυτή απέβλεπε στην αμοιβαία διευκόλυνση των υπηκόων των Κρατών που συμβάλλονται, όταν τα δικαστικά έξοδα ή η χορήγηση ασφαλείας βασίζονται στην ιθαγένεια (ή την έλλειψη κατοικίας ή διαμονής στην οικεία χώρα), που όμως δεν αφορά την Ελλάδα αφού δεν υφίσταται τέτοια ρύθμιση στην ελληνική Πολιτική δικονομία.

VI. Εν όψει των ανωτέρω, το Α' Τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους γνωμοδότησε ομοφώνως, ότι η απάντηση στο ερώτημα είναι ότι δεν προβλέπεται αλλά και δεν απαντάται, στο ελληνικό δίκαιο, τέτοια πρακτική για υποχρέωση καταβολής δικαστικής εγγύησης λόγω αλλοδαπότητας από αλλοδαπά φυσικά ή νομικά πρόσωπα που δεν έχουν μόνιμη κατοικία ή έδρα στην Ελλάδα, αλλά σε Κράτη είτε εντός είτε εκτός της ΕΕ (συμπεριλαμβανομένης της Τουρκίας), τα οποία ασκούν αγωγές και εν γένει ένδικα βοηθήματα στα ελληνικά δικαστήρια ή

⁹ III. Security and costs

article 17 : No security, bond or deposit of any kind, may be imposed by reason of foreign nationality, or of lack of domicile or residence in the country, upon nationals of one of the Contracting States, having their domicile in one of these States, who are plaintiffs or parties intervening before the courts of another of those States.

The same rule shall apply to any payment of plaintiffs or intervening parties as security for court fees.

επισπεύδουν αναγκαστική εκτέλεση σε υποθέσεις που αφορούν διεκδίκηση ή αναγνώριση εμπραγμάτων δικαιωμάτων.

Η εισηγήτρια

Κυριακή Παρασκευοπούλου

Νομικός Σύμβουλος

Αθήνα, 12 Ιουνίου 2014

Θεωρήθηκε

Ο πρόεδρος του Τμήματος

Μιχαήλ Απέσσος

Αντιπρόεδρος ΝΣΚ